2026-80-RE

Causa 2026-80-RE

(Leal Flores c/ Montilla Llamas)

Número de registre 493-2026. Recurs d'empara

Aute del 16 de novembre del 2026

BOPA núm. 135, del 25 de novembre del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'1 d'octubre del 2026, per la representació processal de la Sra. Jenifer Leal Flores, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 20 d'abril del 2026, dictada per la Secció Civil 4 de la Batllia, i, contra la sentència del 13 de setembre del mateix any, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, i, que declari l'acomiadament de la recurrent injustificat i improcedent amb la conseqüent indemnització prevista legalment i mai discutida per la part adversa, o subsidiàriament, que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de la sentència de la primera instància, perquè la Batllia dicti una nova sentència respectuosa amb el dret fonamental vulnerat; més subsidiàriament, que

anul·li només la sentència d'apel·lació i que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior al seu pronunciament, perquè la Sala Civil dicti una nova sentència respectuosa amb el dret fonamental vulnerat, així mateix, demana que no es faci cap pronunciament en matèria de costes en aquesta instància constitucional;

Vista la Constitució, especialment, els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 20 de febrer del 2024, la Sra. Jenifer Leal Flores va ser acomiadada disciplinàriament, mitjançant carta, d'acord amb les disposicions de l'article 87 de la Llei 31/2018, del 6 de desembre, de relacions laborals, per haver-se absentat de manera injustificada 7 jornades i 6 mitges jornades entre el 6 de desembre del 2023 i el 17 de febrer del 2024.

1.2. El 19 d'abril del 2024, la Sra. Jenifer Leal Flores va formular una demanda, pel procediment laboral, contra l'empresària que l'havia contractat, en què demanava substancialment, que es declarés el seu acomiadament injustificat i improcedent i que es condemnés a la part adversa al pagament de l'import brut total de 15.002,34 € en concepte d'indemnització prevista a l'article 92.1 de la Llei 31/2018, a cotitzar a la CASS, així com els interessos legals corresponents comptats a partir de l'acomiadament, i les costes judicials causades, inclosos els honoraris d'advocat i de procurador.

1.3. El 20 d'abril del 2026, la Secció Civil 4 de la Batllia va dictar una sentència, mitjançant la qual acordava desestimar la demanda formulada per la Sra. Jenifer Leal Flores en tots els seus termes i condemnava la part demandant al pagament de les costes processals ocasionades, inclosos els

honoraris d'advocat i de procuradora a acreditar en període d'execució de sentència.

1.4. La representació processal de la Sra. Jenifer Leal Flores va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 13 de setembre del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia desestimar aquest recurs, confirmar íntegrament la decisió de la primera instància i condemnar l'apel·lant al pagament de les costes judicials de la segona instància.

1.5. L'1 d'octubre del 2026, la representació processal de la Sra. Jenifer Leal Flores va interposar un recurs d'empara contra les dues resolucions que s'acaben de ressenyar, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que la decisió impugnada vulnera, d'acord amb la jurisprudència constitucional, els seus drets establerts a l'article 10.1 de la Constitució a causa d'una valoració errònia dels fets i de les proves.

- En particular, considera que la Sala Civil no s'ha recolzat en cap prova que pogués acreditar que les seves absències s'haguessin de qualificar d'injustificades, quan addueix que les va declarar a l'empresa, la qual no li va reclamar cap justificant i que, a més, la Llei no imposa cap formalisme respecte d'aquest justificant.

- També considera que el fet que l'empresa hagués practicat una deducció en el seu salari no demostra el caràcter injustificat de l'absència.

- Al·lega que la Sala Civil no ha justificat el per què va valorar documents aportats unilateralment per l'empresa en els quals es qualificaven les seves absències com a injustificades.

- Seguidament, discrepa del fet que les dificultats d'organització al·legades per l'empresa a causa de les seves absències constituïssin una prova del seu caràcter injustificat.

- I retreu a la decisió impugnada fonamentar-se en una valoració dels testimoniatges insuficientment motivada.

- També retreu que no s'hagi considerat la mala fe empresarial, ni la vulneració dels actes propis, ni la confiança legítima que van dur al seu acomiadament disciplinari sense cap advertiment previ.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, i, que declari el seu acomiadament injustificat i improcedent amb la conseqüent indemnització prevista legalment i mai discutida per la part adversa, o subsidiàriament, que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior al pronunciament de la sentència de la primera instància, perquè la Batllia dicti una nova sentència respectuosa amb el dret fonamental vulnerat; més subsidiàriament, que anul·li només la sentència d'apel·lació i que retrotregui les actuacions al moment immediatament anterior al seu pronunciament, perquè la Sala Civil dicti una nova sentència respectuosa amb el dret fonamental vulnerat, així mateix, demana que no es faci cap pronunciament en matèria de costes en aquesta instància constitucional.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que la relació laboral es va extingir com a conseqüència de l'acomiadament disciplinari de l'apel·lant, mitjançant una carta del 20 de febrer del 2024 pel fet de no haver-se presentat al seu lloc de treball de manera injustificada durant 7 jornades i 6 mitges jornades entre el 6 de desembre del 2023 i el 17 de febrer del 2024.

- Després de recordar que l'article 99.1 a) de la Llei de relacions laborals (LRL) qualifica com a falta molt greu "*Tres o més faltes d'assistència a la feina sense justificar, en el període d'un mes, deu faltes d'assistència en el període de sis mesos, o vint durant un any*" i que l'empleat té una obligació general d'avisar l'empresa de tota absència en el termini previst legalment segons el cas i, en tots els casos, en un termini raonable i amb la màxima celeritat, la Sala Civil posa en relleu que l'apel·lant admet no haver-se presentat a la feina en les dates mencionades en la carta d'acomiadament.

- Destaca que la decisió apel·lada no va errar en la delimitació del veritable objecte probatori, ja que valora les proves des del punt de vista de la justificació d'aquestes absències sense limitar-se a constatar-les.

- Discrepa de l'al·legació de l'apel·lant d'acord amb la qual correspon a l'empresari acreditar que les absències no havien estat "*comunicades, autoritzades, tolerades, justificades*".

- La Sala Civil declara que si bé pertany a l'empresari provar la realitat de la falta que invoca com a fonament de l'acomiadament disciplinari que ha practicat, i demostrar que la falta comesa correspon a una falta tipificada com a molt greu, pel que fa a la falta establerta a l'article 99.1 a) de la LRL, correspon a l'assalariat provar que va respectar les obligacions específiques que li imposa la Llei en aquesta matèria. La solució inversa portaria a imposar a l'empresari una prova negativa. Per tant, correspon a l'empresari provar les absències i a l'assalariat establir que sí que les va justificar degudament.

- En aquest sentit, cita la seva jurisprudència en la matèria, i recorda que per a un treballador no és suficient informar oralment dels motius de la seva absència, sinó que ha de justificar les seves declaracions.

- Per tant, la Sala Civil conclou que no hi ha cap inversió de la càrrega de la prova i que la decisió impugnada de la Batllia està suficientment motivada al respecte.

- Així, considera que la discussió sobre la força probatòria de la documentació aportada per l'empresa no és determinant. Les absències de la treballadora no són un fet controvertit i la circumstància que l'empresa les hagi considerat com a injustificades, és una realitat que ella transcriu en els seus documents. Tanmateix, la Batllia no utilitza aquesta documentació per acreditar el caràcter injustificat de les absències des de desembre del 2023 fins al gener del 2024.

- Allò que se'n desprèn és que l'empresa va tractar de manera diferent allò que s'havia pogut practicar fins a aquell moment: les absències del mes d'octubre del 2023 ja no es van compensar amb hores extres, sinó que es van descomptar del salari.

- L'apel·lant retreu a la sentència impugnada no haver valorat de manera individualitzada cada absència, però la Sala Civil constata que ella no va aportar la documentació justificativa d'aquestes

absències fins a l'escrit de demanda, per tant, la Batllia es trobava necessàriament en el supòsit de 3 o més faltes d'assistència en el període d'un mes.

- I afegeix que l'apel·lant al·legava que si l'empresària l'hagués requerit formalment d'aportar la documentació justificativa, ho hagués fet; i que no li van donar l'oportunitat d'explicar les seves absències abans d'extingir el contracte, tanmateix, implícitament, però necessàriament està admeten que no havia justificat les seves absències.

- La Sala Civil conclou, doncs, que les absències no estaven justificades.

- Pel que fa a l'al·legació de la treballadora d'acord amb la qual en l'empresa existia una dinàmica de confiança i de tolerància, en virtut de la qual l'acomiadament es podria considerar com a desproporcionat, adduint, a més, un canvi sorprenent i amb mala fe de l'empresària, que aniria en contra dels seus propis actes, la Sala Civil vàlida la valoració efectuada per la Batllia en què té en compte que a partir d'octubre del 2023 l'empresària es va queixar de les absències repetides de la treballadora i li va demanar que reconduís el seu comportament cap a l'empresa (entre d'altres ho acrediten 3 àudios de WhatsApp).

- Finalment, pel que fa al principi *in dubio pro operario*, recorda que aquest s'aplica per a la interpretació de les normes i no en cas de dubtes fàctics, dubtes que sigui dit de pas, no existeixen en aquest supòsit.

- Sobre el caràcter fulminant de l'acomiadament i de la seva proporcionalitat, considera que compte tingut del fet que l'assalariada no podia ignorar la seva obligació de justificar documentalment les seves absències, dels retrets anteriors que li havia fet l'empresa sobre les conseqüències de la seva actitud i del nombre d'aquestes absències (13 en menys de dos mesos), conclou que l'acomiadament és proporcionat.

- Afegeix que la pràctica d'aquest acomiadament no exigia que l'empresari organitzés una entrevista prèvia, ja que, com hem motivat abans, l'assalariada era coneixedora de la necessitat de respectar les seves obligacions legals de justificació, i que la Llei laboral no imposa aquest tràmit a l'empresari.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació i confirma íntegrament la decisió de la primera instància.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. Convé recordar que la valoració dels fets i la interpretació de les normes aplicables corresponen a les jurisdiccions ordinàries, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica, arbitrària, no raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, ni les absències, ni les normes aplicables fan objecte de controvèrsia.

3.4. El conjunt dels arguments de la recurrent aportat per fonamentar el seu recurs d'empara va ser examinat per la Sala Civil per adoptar la decisió impugnada a la vista dels fets provats, de les normes aplicables i de la seva pròpia jurisprudència.

3.5. Els greuges de la recurrent continguts en el seu recurs d'empara se centren únicament en l'anàlisi efectuada per la Sala Civil, la qual considera que no constitueix una motivació suficient respecte de les exigències de la jurisprudència constitucional.

3.6. La Sala Civil fonamenta la seva decisió de manera detallada, examinant els arguments presentats, concretament:

1) atès que la realitat de les absències va ser establerta, la qüestió era la de determinar si aquestes estaven justificades, i la Sala Civil va considerar, contràriament a la recurrent, que no es podia demanar a l'empresa una prova negativa i que corresponia a la recurrent acreditar que les seves absències estaven justificades;

2) la Sala Civil exposa que, segons les al·legacions de la recurrent mateixa, hagués pogut aportar els justificants si l'empresa els hi hagués demanat, ara bé, com que no existia cap obligació per part de l'empresa de demanar aquests elements que han de ser per contra aportats per l'assalariat per tal de

justificar la seva absència, és lògic que la Sala Civil en dedueixi que la recurrent no va aportar els justificants esmentats i que, per tant, les seves absències no estaven justificades;

3) la Sala Civil examina igualment l'argument de la recurrent sobre el costum habitual

empresarial i constata que la diferència de tractament de les absències amb el descompte del salari i els advertiments donats per l'empresa sobre les dificultats creades per les absències repetides de la recurrent demostren que el costum esmentat si bé havia existit en el passat no era més d'actualitat en el moment dels fets en litigi;

4) així, la Sala Civil declara que la falta molt greu està constituïda d'acord amb el text en vigor. Seguidament, examina la qüestió de la proporcionalitat de la sanció i considera que a la vista de la importància de les absències i de les conseqüències per a l'empresa, la sanció respon a aquest criteri de proporcionalitat.

3.7. Contràriament als arguments de la recurrent, la Sala Civil no s'ha fonamentat en documents unilateralment aportats per la part adversa, sinó en el conjunt dels fets, de les proves i dels testimoniatges per tal de fonamentar un raonament que no es pot qualificar d'il·lògic, d'absurd o d'arbitrari.

3.8. La Sala Civil descarta igualment de manera clara i conforme a la seva jurisprudència l'argument sobre el principi que en cas de dubte aquest hagi d'aprofitar a l'assalariat, recordant que aquest principi s'aplica respecte del dubte sobre l'aplicació d'una norma, circumstància que no és aquella que succeeix en aquest supòsit.

3.9. En conclusió, la recurrent no comparteix el raonament, ni les conclusions de la Sala Civil, cosa que és comprensible, però la seva argumentació no permet establir un defecte de lògica o un error d'apreciació de la Sala Civil en els textos o en els fets.

3.10. La sentència impugnada està fonamentada en Dret i la seva motivació és clara i detallada i dona resposta a les exigències constitucionals establertes per la jurisprudència del Tribunal Constitucional.

3.11. Així, la recurrent, encara que se'n defensi formalment, presenta sota la forma d'un recurs

d'empara una demanda de tercera instància sense contingut constitucional.

3.12. Per consegüent, aquest recurs d'empara ha de ser declarat inadmissible a tràmit per manca de contingut constitucional, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2026-80-RE interposat per la representació processal de la Sra. Jenifer Leal Flores contra la sentència del 20 d'abril del 2026, dictada per la Secció Civil 4 de la Batllia, i, contra la sentència del 13 de setembre del mateix any, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la Secció Civil 4 de la Batllia, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 de novembre del 2026.

Pere Pastor Vilanova

President

Víctor Torre de Silva López de Letona

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy

Magistrat